

SZEKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI 48-AS FÜGGETLENSÉGI KOSSUTH-PÁRT POLITIKAI LAPJA

A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG” ÉS TÖBB EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelen hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
ELŐFIZETÉSI ÁRA: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. Községek, községi elöljárók, papok és gazdasági egyesületi tagok egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják. Helyközi telefon 15. sz. egy példány ára 10 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
B E T E G H P A L
LAPTULAJDONOS.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk. Hivatalos hirdetések 100 szögig minden szög 6 fillér, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet om. 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. Nyit-tér sor: 1 K. Díjak előre fizetendők. — M. kir. postatakarékpénztári osek- és kléring 10,489. szám

Muszkapárti boszu.

(—gh.) Igen különös világot kezdettünk élni. A hatalom kezelői olyan drákói szigorral fekszenek az alsóbb rendű tisztviselőkre és magára a népre, a milyen eljárás eddig tapasztalható nem volt.

... És csodálatos: a kikiáltott bűnösök egyetlen esetben sem azok, kik hűséges muszkapárti tányérnyalók, matadorok voltak. Oh, nem! Az ilyenek szabadon jöhetnek-mehetnek. A hajszáluk sem szokott meggörbülni. Ezek jó, szelíd, engedelmes fiúk. Szóval: „Jó kortes, jó hivatalnok. Rossz kortes, rossz hivatalnok”. Ez lett a jelszó.

Bíró Ferenc maréfalvi községi bíró következetes ember maradt. Szavát adta Dr Kállay Tamásnak, hogy reá fog szavazni és becsületes emberhez illő eljárást tanusított, midőn azt megis cselekedte.

Igen ám, de ő községi bíró, akire a grancsár kormány — számított. Előbb ígéretekkel ostromolták. Minden adósságát készek voltak kifizetni, csak hogy adott szavától eltérítsék.

Bíró Ferenc becsületes ember maradt. Megvetve a fényes ígéreteket: nem hajolt a muszkapárt felé. Reá szavazott Kállay Tamásra...

Ez már több volt a soknál. A falusbíró jogos és bátor cselekedete, csordultig töltötte a muszkapárti pohárt — keserűséggel.

No, de alaposan kiöntötték. Meglehetnek elégedve vele még a legnagyobb muszkák is...

Bíró Ferenc maréfalvi községi bírót állásából a vármegye alispánja felfüggesztette és elrendelte, hogy 24 órán belül adja át másnak — talán valamelyik kegyelt muszkának — a bírói tisztelet. E mellett pedig a fegyelmi vizsgálatot is elrendelte ellene és most már Ponciustól Pilátusig fogják hurcolni a derék községi bírót, aki függetlenségi elve mellett — a hatalmaskodók kívánata ellenére — szilárdan megmaradni merészkedett.

Azt állítja az alispáni rögtön ítélt határozat, hogy a maréfalvi karhatalmi parancsnok értesítése szerint — Bíró Ferenc maréfalvi községi bíró izgatásainak eredménye az, hogy a község lakossága a legnagyobb izgalomba hozatott. Továbbá ezen értesítés szerint — Bíró Ferenc a község verekedésre hajló fiatalságával kezét fogott, amiből

következik, hogy a községben a személy- és vagyonbiztonságot első sorban nevezett községi bíró veszélyezteti.

Oh, oh! Micsoda nagy veszedelem is van abban a községben! Talán félnek a muszkapártiak a saját lelkiismeretüktől! Vizióban szenvednek szegénykék...

Hogy ne féljenek!? Hiszen a bíró kezét fogott egy-két legénykével, aki ötlet köszöntötte és ez borzasztó nagy véték.

Vigyázzatok községi bírók! Senkivel kez. t fogni ne próbáljatok, mert ime, ez a felsőbb régiókban nagy bűn és okvetlenül elcsapatással büntetik, ha ellenzéki jelöltre szavaztatok. Elcsapnak könyörtelenül és még ki tudja minő következtetést vonnak le a kézfogásból?!

A vármegye főjegyzője egy csésze fekete kávé iszik a függetlenségi képviselő lakásán. Elitéli érette 25 K pénzbüntetésre, vagy 4 napi elzárásra.

A székelyudvarhelyi református kántor a vendéglőből kivisz egy idejét mult falragaszt, pénz-bírságra vagy elzárásra ítélik.

A maréfalvi községi bíró nem vállalkozik muszkapárti korteszolgálatokra, mert önérzetes ember, nem rendeli alá szabad véleményét a hatalomnak. Felfüggesztik, fegyelmit akasztanak a nyakába.

És ez így megy tovább, egész a végtelenségig. Mindenkit üldöznek, bántanak, aki hazafias meggyőződését hatalmi céljaiknak alárendelni — nem hajlandó.

A helyett, hogy a választási küzdelmekben feltépett sebek gyógyításán fáradoznának, újabb sebeket ejtenek embertársainkon. Kicsinyes dolgokat felfújnak és a szunyógból muszkapárti elefántot varázsolnak elő.

Fájdalmas dolgok. Sokszorosan fáj, hogy ilyesmikre a vármegye alkotmányos védelmére hivatott első tisztviselője, az alispán is a hatalom részéről megnyerhető volt.

Az ilyesmik együtt érzésre hívják a város és vármegye függetlenségi közönségét. Arra kényszerítik, hogy szövetkezzenek, alkossanak erős szervezetet, mely a hatalmi tultengésnek gátat vessen és a védtelen polgárokat megszabadítsa az üldözések kálváriájától.

A hatóság nem lehet arra hivatott, hogy egy párt vak esz-köze és boszut lihegő furiája legyen. Ha ezt teszi, nem jár a törvény útján és kihívja maga

ellen a közvélemény megtorló felháborodását.

A törvény intézkedése mindenki előtt szent. De ez nemcsak egyes polgárookra és nemcsak egyes pártbeliekre, hanem mindnyájunkra szól.

Ne hurcolják faluról-falura a polgárságot és ne gyűlöltessék meg jobban a néppel magukat.

Szeretettel kezeljék az amugyis szigorú törvényeket és ne fojtassák bele a népbe hazafias érzését. Hiszen aki szelet vet, vihart arat...

Mit akarnak még a néptől? Hát nem elég a muszkapárti többség?!

Tegyük vissza tarsolyukba a lángostort. Hagyják békében élni a népet. A muszkapárti összeharácsolt, összevásárolt többség meg van. Megtelt a sárga-fekete kocsi. A szállítás befejezést nyert. Örvendezzenek. Ezt egyelőre megtehetik. De vissza a boszuálló fegyverekkel! Vissza a hivatalok bűróiba.

Mi a bűnösöket nem pártoljuk. Idézzék törvény elé. Büntessék meg, ha arra rászolgáltak — érdemük szerint. De faluról-falura, csendőri fedezet mellett, tisztességes polgárokat ne kísértessenek, mint valami gyilkosokat.

Ez ellen a közvélemény nevében tiltakozunk mindenkivel szemben.

Az alispán urat pedig arra kérjük, hogy némely falusi hatalmasságokat nagyobb kiméletre intsen. Ne engedje a népet elvei miatt üldöztetni. Hiszen még talán van magyar alkotmány és egészen nem tartozunk a vasas németek parancsnoksága alá.

A közigazgatás államosítva még nincs. Némi nemű joga talán az egyes polgároknak is van. Az erőszak mindig erőszakot szül. Hagyjanak fel a politikai üldözésekkel addig, amíg nem késő...

Miért!?

— Miért is választották meg Daniel Gábort Oláhfaluban képviselőnek?!

— Azért, mert akkor a veszétség ott nagymértékben uralkodott.

— Hát Ugron Zoltán hogyan jutott mandátumhoz?

— A választás napján este felé tizenegy darab ezrest váltottak fel az egyik takarékbán. Ennek szagát megérezve, a halottak feltámadás nélkül is reá szavaztak...

A munka rokkantjai.

— Százezer tag a munkások nyugdíj-egyesületében. —

Egy csöndben, de annál sikeresebben működő közhasznú intézményünk fokozatos fejlődésének egy jelentős állomásához érkezett. Éppen most tizenhat esztendője, hogy száz-tizenkét egyszerű, jóra való magyar munkás összeállt és megalakította a Magyarországi Munkások Rokkant- és Nyugdíjegyesületét, azzal az ideális céllal, hogy a megöregedett, munkaképtelen rokkant munkásoknak, iparosoknak tisztességes megélhetését az egyesülésben rejlő hatalmas erő felhasználásával biztosítsa. Hogy a becsületes törekvésük mily hatalmas eredményt ért el, annak igazolására elegendő fölemlitenünk, hogy az egyesület ma már százezeret meghaladó rendes fizető tagot számlál, vagyona az ötmillióháromezerezer koronát felülhaladta, vidéki fiókpénztárainak száma pedig 312. Ugy a tagok, mint a fiókpénztárak száma, valamint a vagyon is folyvást és fokozatosan növekedik.

Az egyesületnek az egész társadalmi életre kiható fontossága abban nyilvánul meg, hogy segíti, gyámolítja, eltartja azokat a munkásokat, iparosokat, akik a saját szakmájukban baleset, gyógyíthatatlan betegség vagy aggkori gyöngeség következtében munkaképtelenek, rokkantak lettek. Eddig az ilyenek eltartása a köznek a terhe volt, de a ki 20, 24 vagy 30 fillér heti illeték fizetésével belép az egyesületbe, közzétartásra nem szorul. E téren fejt ki igen áldásos tevékenységet ez az egyesület, mert a mint a legutóbbi kimutatásból látjuk, 1903-tól mostanáig 719 rokkant munkásnak és iparosnak nyújtott és nyújt állandó rendes heti segítséget, melynek nagysága 8.40—14.92 korona között váltakozik, tehát elegendő arra, hogy egy öreg rokkant munkás szerény, de tisztességes megélhetését biztosítsa. Gyámolított az egyesület ezeken kívül 202 árvát 1.40-től 2 korona 15 fillérig terjedő heti neveltetési járulékkal, számos elhalt tag özvegyének nyújtott végkielégítést, úgy, hogy a rokkant tagok és ezek hátramaradt családjainak támogatására eddig hétszázötven-ezer koronát meghaladó összeget fizetett ki. E téren az egyesület nemzetgazdasági jelentősége mind nagyobb lesz, mert a tagok gyarapodásával párhuzamosan a segítség aránya is mind nagyobb és nagyobb lesz.

Nem lesz érdektelen fölemlíteni, hogy a 719. rokkant életkora 28—83 esztendő között váltakozik, foglalkozások szerint pedig a következőleg oszlik meg: az 584 férfi közül: 130 vas- és fémipari munkás, 41 faipari munkás, 52 nyomdász, 40 bányász, 119 különféle ipari és gyári segéd-

munkás, napszámos, 20 gazdasági foglalkozású, 64 önálló iparos, 17 irodai, 45 vasuti, 15 hajózási alkalmazott, 41 különféle foglalkozású; 135 női rokkant közül: 40 ipari munkásnő, 7 önálló foglalkozást űző nő, 54 házi teendővel foglalkozó nő, 34 különféle foglalkozású nő. Ebből látható, hogy az egyesület segítő akciója ugyyszólván a kisemberek minden rétegére kiterjed.

Megemlítjük, hogy az utóbbi időben az állam és a közhatóságok is támogatják az egyesületet. Az állam 1907 óta ötezer korona évi támogatásban részesíti, azonkívül 12 vármegye, 14 város, 1 nagyközség, 11 intézet és részvénytársaság, 4 kereskedelmi és iparkamara, 22 gyáros és vállalkozó, 38 főpap, főispán és jótékony emberbarát mint alapító és pártoló tagok támogatják. Ennek a támogatásnak a nagyon fontos állami és társadalmi célt tekintve, sokkal intenzívebbnek kellene lenni. Az államnak nem ily alamiznaszerű támogatást kellene adni, hanem legalább is annyit, mint a hasonló célu Országos Gazdasági Munkás- és Cselekedésgyűző Pénztárnak, mely évi háromszázezer korona támogatást kap, a mit az ipari munkásokat gyámolító ezen intézmény is méltán megérdemelne. Viszont a gyárosoknak, intézeteknek s a társadalom tehetősebbjeinek is méltó volna fokozatos támogatásokkal ezt az egyesületet üdvös munkálkodásában segíteni, gyámolítani.

A legközvetlenebbül érdekelt munkás- és iparososztálynak volna azonban elsősorban érdeke, hogy ezt az egyesületet fölkarolja, a maga részvételével erősebbé és hatalmasabbá tegye, hiszen az egyesületi tagság rájuk és családjukra nézve igen fontos életkérdés. Vegyük észre az egyesületnek a kisemberek érdekében kifejtett áldásos működését s igyekezzenek annak önként részesei lenni, annál is inkább, mert a kötelező rokkant- és aggkori biztosításra talán még évtizedekig hiába várunk.

Közigazgatási ülés.

Udvarhelyvármegye közigazgatási bizottsága e havi rendes ülését tegnap Sebesi János alispán elnöklésével tartotta meg.

Tudomásul vették az összes előadók jelentéseit, melyekből megemlítjük, hogy a múlt hónapban egy évre érvényes utlevél 48 adatot ki. Az országgyűlési képviselő választásokról is említést tesz az alispáni jelentés. Azt mondja, hogy mindennél rendesen folytak le, csupán az udvarhelyi vidéki kerületben voltak rendezavarások.

Dr Mezei Ödön szóvá tette a pilangók nagymérvű elszaporodását és kérdést tett, hogy a megfelelő intézkedések a vármegye területén megtörténtek-e? Mikes János gróf bizonyítja, hogy a városon volt intézkedés; ő maga is 2 korona büntetést fizetett. Az alispán a jövő ülésre igérte, hogy jelentést tesz a megtorló lépésekről.

Dr Lengyel József vármegyei főorvos jelentése szerint, a közegészségügy — Székelyudvarhely várost kivéve — kedvező volt. A városon a tavaszi talajvizben levő bacillusok

miatt, a hasi hagymáz ismét fellepett. A kórházban pedig összesen 222 beteget ápoltak. Ezzel kapcsolatosan a vízvezeték ügyében a városhoz átirnak és a polgármestert a furási kísérletek állásáról, jelentésre hívják fel.

A tanfelügyelők iskolákat látogattak, tanítógyűléseken vettek részt. A felsősófalvi állami iskola felépítését a miniszter elrendelte. A trieszti biztosító társaságnál volt biztosítva az iskola 6000 korona értékűs azt legnagyobb részben a társaság kifizette. A városi óvoda államosítása jobb időkre maradt.

Az ex-lex talán egy hónapban sem mutatkozott oly szembetűnően, mint a múlt hónapban. Egyenes adóban 25316 K 24 f, hadmentességi díjban 295 K 93 f, bályeg- és jogilletékben 8057 K 64 f, dohányjövédékben 2054 K 50 f s így összesen 34724 K 31 fillérrel volt kevesebb a bevétel, mint a múlt év hasonló havában. Ezt azonban a fogyasztási és italadó bőven kárpótolta. Hiszen 34440 K 40 fillérrel volt több bevétel belőle. Hogy aztán az erkölcsökre ez minő káros hatással volt, azt a csendőri jelentés tünteti fel elég bőséges adatokban.

Az állami és törvényhatósági közutak állapota kifogástalan volt. Ezzel kapcsolatban Dr Mezei tette szóvá a Kökereszt-tér rendezését, valamint a Fenyéd felé vezető út járhatatlanságát. Szobotka műszaki tanácsos megnyugtató válasza után, Mikes gróf indítványára a bizottság is felir a miniszteriumhoz sürgős intézkedés végett.

Az állategészségügy, leszámítva egy pár szörványos és járványos kórt, kedvezőnek mondható.

A termés igen jónak ígérkezik úgy ősziekben, mint tavaszikban.

Elvi jelentőségű határozat jellegével bír a Biró Ferenc máréfalvi bíró felelősségére hozott határozat. Kimondotta a bizottság, hogy a község a csendőrség és katonaság beszállásának költségeit hordozni nem köteles.

Három új csendőr-őrsöt kérelmeznek a vármegye területére. Első sorban Oroszhegy, Vargyas és Fenyéd községeket jelölték meg, a hova az őrsők felállítását kéri.

Tankó Péter nyikómalomfalvi lakos büntetését 50 koronáról 4 koronára leszállították és így közel két évi zaklatásának ezzel vége szakadt.

Az atyhai közbirtokosság arányosított ingatlanának eladását nem engedélyezték azon indokból, mert eladni nincs joguk.

Baló Zsigmondnak, miután a vízjogi törvény meghatározása szerint a vízmeder annak közepéig a part tulajdonost illeti, kertjén kívül 1 méternyire sodronykerítés felállítását engedélyezte. Ezt most a városi tanács felelősségének elutasításával, a bizottság is elfogadta.

Ezután a községi és körorvosok ideiglenes lakbérét megállapították. A hozzájárulási kulcsot úgy határozták, hogy a körorvos székhelyének községe felét és a többi községek a lakbér másik felét állami adójuk szerint fizessék.

Miklósfalváról az iskolaszéki gondnok Amerikába vándorolt és 1905—96—1909—10. évekre sem költség-

vetést, sem számadást nem készítettek. A főszolgabíró utasítja, hogy a járási számvévővel ezt a hiányt pótolta.

Az oklánd-olaszteleki postajárat beszüntetése és oklánd—köhalmi postajárat létesítését tudomásul vették s az utóbbira automobil személyszállítást kérelmeznek.

A segésvár—székelyudvarhelyi menetrend megváltoztatását a miniszterium nem teljesíti, mert Nagygalamfalván személyszaporítással járna.

Petek községnek postaügynökségét nem kifogásolják, de Kányádból a jegyzői székhelyet áteszik s akkor új becsztás lesz. Agyagfalvának postaügynökséget nem javasolnak. Fenyédnek sem engedélyeztek.

Több más ügy elintézése után az ülés véget ért.

Ipari munkás-jutalmak.

A székelyföldi kereskedelmi és iparkamara a keresk. miniszternek 1902. évi dec. 31. 60167. sz. a. és illetve 1909. évi nov. 29-én 87085. sz. a. kiadott rendelete értelmében négy, egyenként 100 (Egyszáz) koronás ipari munkás jutalomra pályázatot hirdet.

Pályázhatnak munkaadójuk ajánlásával (mely esetben a pályázatok a pénzügyminiszterium 17455—905. sz. rendelete értelmében bélyegmentesek) a kamara kerületében illetékes, magyar honos ipari munkások, akik legalább 15 évig megszakítás nélkül ipari munkával foglalkoztak, keresetük összege a 2000 koronát meg nem haladja s akik kiváló szorgalmat, igyekezetet és hűséget tanúsítottak.

Pályázhatnak olyan ipari munkások és illetőleg segédek is, akik 15 évig vagy annál tovább több műhelyben vagy gyárban s esetleg más munkakörben is hűséggel és szorgalommal dolgoztak. A jutalom odaítélésénél azonban előnye azoknak van, akik több időt egy és ugyanazon helyen töltöttek.

Művezetők, munkavezetők, pallérok, előmunkások s ezekkel egyenlő gazdasági helyzetben levő alkalmazottak kérései csak kivételes és rendkívüli méltánylást érdemlő esetben vétetnek figyelembe.

A pályázatok munkakönyvvel és egyéb a szolgálatra vonatkozó, hitelt érdemlő bizonyítványokkal felszerelve 1910. évi június hó 15-ikéig a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara kerületében illetékes érdekeltek által a kamarához adandók be.

Később érkezett folyamodványok nem vétetnek figyelembe.

KÖZGAZDASÁG.

Buzavetés lóhere után.

A magyar gazda lóhere után csaknem mindég buzát vet.

A felhalmozódó nyári munkák miatt azonban igen sokszor csak egy szántásba veti, ami pedig hibás eljárás, mert az ilyen föld nagyon üreges marad, aminek következménye egyrészt, hogy a lóheretartó nem kaphat el, másrészt hogy az üregekbe könnyen behatol a téli hideg s a buza kifagy.

De ezen a bajon is lehet ma már segíteni.

Ha előre látjuk, hogy lóhere-tartókat csak egyszer tudjuk megszántani, akkor következőleg járunk el: Okvetetlenül előhántót alkalmazunk, szántás után közvetlenül pedig talajtömörítővel vagy ha ez az új gép még nem áll rendelkezésünkre, gyűrűs hengerrel járassuk meg a talajt, hogy az jól összetömjön s szükség esetén a hengerezést vetés után is ismételjük meg. Azonban a talajtömörítő legjobb eszköze ennek.

A vörösherevel bőven vittünk légenyit a talajba s a jó buzatermes biztosítására még csak szuperfoszfáttal kell azt ellátnunk és pedig holdanként 120—150 kilót kell kiszórunk a vöröshere tartójára, annak felszántása előtt.

HIREK.

— Hihetetlen hírek.

Mondják, hogy az alispán Kosuth-párti gyékényen muszkapárti erényeket nem szokott gyakorolni;

mondják, hogy függetlenségi elvei miatt granicsári üldözésben senkit sem részesítenek;

mondják, hogy a gyepesi aszszonyokat kortes tisztviselők csizmasarkával brutálisan nem inzultálták;

mondják, hogy a kereszturi muszkapárti vékony győzelmet egy feltámasztott halott sem támogatta szavazásával;

mondják, hogy a főkortesek most már naponként adják egymásnak a cviki-puszkát;

mondják, hogy választás után az összes kortes tisztviselők derekas munkához láttak és megtorlási tervszerekről nem álmadoznak;

mondják, hogy a tisztviselők nevére egy muszkapárti kortes sem számolt el nagyobb összegeket a saját céljaira;

mondják, hogy a muszkapárti érdekből kirendelt függetlenségi érdemű tisztviselőket - visszahelyezték;

mondják, hogy jenőke a muszkapárti nagy győzelem öröme a héten mámoros nem volt;

mondják, hogy Stemmer dijnok urat muszkapárti érdemei elismerésül főispáni belső titkos tanácsosnak még nem nevezték ki;

mondják, hogy a fenyédi bíró és pénztárnok sógorságban nincsenek.

E hírek valódiságáért nem vállal felelősséget a szerk.

— Tífusz-járvány van Székelyudvarhelyt és az egyes községekben. A kórházban 12-öt ápolnak és kettő gyanus van ezenkívül. A városon pedig 10 esetet jelentettek be. Így áll jelenleg a tífusz nálunk. Ennek következtében szigorú hatósági intézkedések vannak folyamatban. A vízvezeték ügyét pedig szorgalmazza a közigazgatási bizottság. Nagyobb veszély megelőzése végett, az iskolák hirtelen lezárásával lehetne és kellene segíteni, mivel úgy is minden iskola a maga tananyagát már befejezte.

— A köztisztviselők becsülete. — Minden pártpolitikai színezet avagy célzat nélkül írjuk e sorokat. Egyedül nagybecsült köztisztviselőink reputációja, a köz érdekében szükséges tisztasága vezérli tollunkat. Arról van szó, hogy — elterjedt hírek szerint — a kortes célra felhasznál-

nált választási pénzből, egyes köztisztviselők is részesedtek volna. Ez a szallongó, eddig gazdátlan hír pedig nagyon alkalmas arra, hogy tényleg ártatlan, tiszta kezű egyéneket gyanúsítsa a választási megvesztegethetőség vádjával. A közbizalmat megrendíti tisztviselőink iránt. Véleményünk szerint — szükséges lenne, hogy valamelyik idősebb tisztviselő közös értekezletre hívja az összes tisztviselőket és egy szűkebb körű bizottságot delegálna, amely aztán illetékes helyen kiderítene a gyanu alapos-, avagy alaptalanságát. Mert hát nincs kizárva, hogy talán valamely pénzkezeléssel megbízott kortes manipulációjáról van szó, aki beszámolójában ártatlanok nevével dobálódzott; noha nem tételezzük fel, kizártnak tartjuk, hogy Székelyudvarhely város területén olyan tisztviselő akadna, akit kortespénzzel megvesztegetni lehetett, avagy kellett volna.

— **Repülő verseny** van Budapesten. E hó 5-ikétől 15-éig tart. Ennek megtáogatása végett az egyes vasuti állomásokon kedvezményes jegyeket lehet váltani. Egész II. oszt. jeggyel I. osztályon, III. oszt. jeggyel II. osztályon utazhatni személy-avagy gyorsvonattal. A vasuti jegy a repülő verseny egyszeri látására is érvényes, ha annak kiváltásakor az utazás célját bemondva, 2—5 korona díjat lefizetünk. Ez esetben a vasuti jegyet Budapesten az érkezésnél nem kell átadni az állomáson. A visszautazásra szintén érvényes a kedvezményes menetdíj.

— **Pályadíj székely góbéságokra.** Budapesten a Péterffy-asztal vidám tagjai ötven korona pályadíjat tűztek ki a legjobb három székely góbéság jutalmazására. Első díj 25 korona. Második díj 15 korona. Harmadik díj 10 korona. A pályázatban mindenki részt vehet, tekintet nélkül arra, hogy székely, vagy nem. A pályázat célja, hogy a híres székely adomákat, góbéságokat összegyűjtve, közkinccsé tegyék. Levél cím: Péterffy Tamás író, Budapest, IX., Köztelek. A pályadíjat a Péterffy-asztal tagjai letétbe helyezték és a három legjobb góbéságnak okvetlen kiadják.

— **Kisiklott gyorsvonat.** Küküllőszög állomáson vasárnap reggel nagy vasuti szerencsétlenség történt. A Budapestről szombaton este kilenc óra harmincöt perckor elindult gyorsvonat közvetlenül a pályaudvar bejárója előtt kisiklott, a mitől a vonat lokomotívja és a podgyászokcsi felborult. A lokomotívvezető és a fűtő meghalt, a vonatvezető és két utas pedig megsebesült. Szombaton este a rendes időben, kilenc óra harmincöt perckor indult el az erdélyi gyorsvonat. Másnap reggel ért a vonat Küküllőszög állomáshoz, a melynek bejárója előtt kisiklott, minek következtében a vonat kettészakadt. A lokomotív és egy podgyászokcsi felborult s maga alá temette Hunyadi János lokomotív-vezetőt és Tana József fűtőt. Mind a kettő szörnyen halt. Szerencse, hogy az automatikusan működő fék önmagától fékezte a kocsikat a szerencsétlenség pillanatában, különben kiszámíthatatlan katasztrófa történt volna. Így azonban a személykocsik rögtön megállottak s az utasok megmenekültek. A gyorsvonat, a mely zsufolva volt valószínűen hibás fékezés következtében siklott ki. A vonatnak ugyanis husz pernyi késése volt. A lokomotívvezető ezt a késést pótolni akarta s nagyon megeresztette a gőzt.

Küküllőszög előtt azután nagyon is hirtelen fékezett s ez okozta a kisiklást. A lokomotív és a podgyászokcsi darabokra zúzódott. A kazánból kiömlő forró víz a két szerencsétlenül járt emberre ömlött s agyonforrázta őket. Súlyosan megsebesültek Béri vonatvezető és Demes lakatos. Ince lakatos könnyebb sérülést szenvedett. A szerencsétlenségről azonnal értesítették a kolozsvári mentőket, a kik külön vonattal siettek Küküllőszögre. Az üzletvezetősegről Jármay üzletvezetővel bizottság ment ki a szerencsétlenség helyére, hogy a baleset okát kiderítse. A vizsgálat szerint a balesetet az okozta, hogy a lokomotív a bejárónál harminc kilométer helyett ötvenkét kilométernyi sebességgel haladt. A szerencsétlenül járt két ember családosa és több gyermek apja. Egy éjjel érkezett távirat szerint a szerencsétlenséget valószínűen nem a gyorsvonat nagy sebessége, hanem hibás váltóállítás okozta. A lokomotív és a kalauzkocsi lefordult a töltésről. Még szerencse volt, hogy a kalauzkocsi lánc elszakadt s ennek köszönhető, hogy a postakocsi és az azt követő kocsisor a töltésen maradt.

— **Tanévi vizsgálatok.** A székelyudvarhelyi püspöki leánynevelő-intézetben az 1909—1910-iki évváró vizsgálatok a következő sorrendben tartatnak meg: június 16-án d. e. 8 órakor az I. osztályban, d. u. 2 órakor a II. osztályban, 17-én d. e. 8 órakor a IV. osztályban, d. u. 2 órakor a III. osztályban, 18-án d. e. 8 órakor az V. és VI. osztályban. Vizsganapokon a növendékek kézimunkái közszemlére kitétetnek. Június 23-án d. u. 4 órakor záróünnepély külön kiadott műsor szerint. Június hó 20-án délelőtt 8 órakor hálaadó istentisztelet. Ugy a vizsgákra, valamint a záró-ünnepélyre a t. szülőket és érdeklődő tanügybarátokat tisztelettel meghívja az intézet előjárósága.

— **A legelő-közbirtokossági ügyvitelt intéző közegek javadalmazása.** Fölmerült eset alkalmából elvi jelentőségű határozatban mondotta ki a földmívelésügyi miniszter, hogy a legelő-közbirtokossági ügyvitelt intéző községi előjárósági közegek külön javadalmazásra csak akkor tarthatnak igényt, ha a birtokosság szervezkedett és a községi előjáróság tagjai a birtokossági tanács tagjaiul megválasztattak.

— **A román. kath. főgimnáziumban** az 1909—10. tanév végén tartandó nyilvános vizsgálatok sorrendje: Június 12-én, d. e. 10 órakor évváró ünnepély; a jutalmak kiosztása. 13-án, a IV. V. VI. VII. osztály a vallástanból a nagyteremben, d. u. 3 órától kezdve a tornából a játszótéren. 15-én a VII. osztály a magyar-, német-, latin-, görögnyelvből és görögpótlóból saját tantermében. A VI. osztály a magyar-, latin-, görög- és németnyelvből s a görögpótló tárgyból a saját tantermében. Az V. osztály történelemből, természetrajzból és mennyiségtanból saját tantermében. 16-án a IV. osztály a történelemből, természetrajzból és mennyiségtanból saját tantermében. A III. osztály történelemből, földrajzból, mennyiségtanból és rajzoló geometriából saját tantermében. A II. osztály magyar-, latinnyelvből és földrajzból saját tantermében. Az I. osztály magyar-, latinnyelvből és földrajzból saját tantermében. 17-én a VII. oszt. mennyi-

ség- és természetrajzból, történelemből és természetrajzból saját tantermében. A VI. osztály a történelemből, természetrajz- és mennyiségtanból saját tantermében. Az V. osztály magyar-, latin-, német-, görögnyelvből és görögpótlóból saját tantermében. 18-án a IV. osztály a magyar-, latin- és németnyelvből saját tantermében. A III. osztály a magyar-, latin- és németnyelvből saját tantermében. A II. osztály természetrajzból, rajzoló mértanból és számtanból saját tantermében. Az I. osztály a számtanból, rajzoló mértanból és természetrajzból saját tantermében. 20—23-án szóbeli érettségi vizsgálat. 23-án a magánvizsgálatok írásbeli része. 24-én a magánvizsgálatok szóbeli része. 29-én reggel 8 órakor hálaadó isteni tisztelet. Ezen vizsgálatokra a t. szülőket és tanügybarátokat tisztelettel meghívja. Székelyudvarhely, 1910. június 1-én. Az igazgatóság. A vizsgálatok naponként reggel 8 órakor kezdődnek.

— **Erdélyrészi vásárok.** Június 9-én Alparét, Alsószombalfalva, Mocs, Vajdahunyad, 12-én Gyalakuta, 13-án Almakerék, Kolozsvár, Nagyekemező, 14-én Szelistye, 15-én Gyergyószentmiklós, Nagybecson, 16-án Köröspatak, Zalatna, 17-én Ágyon, Topánfalva, 18-án Szászbanyicza, 19-én Magyargorbó, 20-án Marosilye, 21-én Csákgorbó, Dobra, Magyarnagyszombor, Mezőbodon, 24-én Alsórákos, Alvincz, Csikkarcfalva, Göröcsön, Kisselyk, Páncélcseh, Segesvár, Somkerék, Torda.

— **Az állami kő- és agyagipari szakiskola 1909—1910. évi vizsgáinak sorrendje június hó 27-én (hétfő) 8—9 óráig II. évf. Leiró építés és alaktan (kőipari). 9—10 óráig II. évf. Ábrázoló mértan. 10—11 óráig III. és IV. évf. Kőipari technologia. 11—12 óráig II. évf. Magyar, Számtan. 2—3 óráig I—IV. évf. Hittan. 3—4. III. IV. évf. Agyagipari technologia Mértan. Június hó 28-án (kedd) 8—9 óráig I. évf. Magyar, számtan. 9—10 óráig III. évf. Magyar, Számtan. 10—11 óráig II. évf. Agyagipari alaktan. 11—12 óráig IV. évf. Költségvetés és Könyvvitel 2—3 óráig I. évf. Természetan. 3—4 óráig II. évf. Vegy- és ásványtan. Június hó 26-tól július hó 3-ig, rajz és mintázás kiállítás, mely naponta d. e. 8—12 óráig, d. u. 2—5 óráig megtekinthető. Ugy a vizsgálatra, mint a kiállításra a tanfériak és az érdeklődő közönség szíves figyelmét tisztelettel felhívja az igazgatóság.**

— **Éjjeli sürgőnyzés.** Az amerikai élelmesség a vállalkozásokban az éjjeleket is alaposan kihasználja. Nemrég két postai társaság az éjjeli sürgőnyzésre nagyon olcsó egységáratokt állapított meg. Az éjjeli sürgőnyzés így oly forgalmat idézett elő, hogy alig képesek azt lebonyolítani. S emellett a napal forgalom is növekedett, mert a legtöbb sürgönyre a válasz nappal érkezik.

— **Az állami fiu-, vegyes- és leányiskola 1909—10. évi vizsgarendje.** I. Fiúiskola. Június hó 15-én d. u. 4 órától a Gazdasági ismétlő fiúiskola vizsgája, vizsgaelnök Gyermes Mihály igazgató. 16-án d. e. 8—11-ig a mindennapi iskolások vallásvizsgálata, vizsga elnökök az illető hitfelekezetek által küldetnek ki.

Délután 2 órától az összes növendékek tornavizsgálata, elnök: Gyermes Mihály igazgató. 17-én 8—10-ig az I-ső osztály vizsgálata a III-ik oszt. tantermében, elnök: Bölöni Vilmos. 17-én 8—10-ig a II-ik osztály vizsgálata a IV-ik osztály tantermében, elnök: Dr Pál Ernő. Délután 2—5-ig a III-ik oszt. vizsgálata, elnök: Soó Gáspár. 18-án d. e. 8—11-ig a IV-ik oszt. vizsgálata, elnök: Fernengel Gyula. d. u. 2—5-ig az V—VI-ik oszt. vizsgálata, elnök: Soó Domokos. II. Vegyesiskola. 16-án d. u. 2—4-ig az I. és II-ik osztály vallásvizsgálata, 17-én. d. e. 8—10-ig az I. d. u. 2—4-ig a II-ik oszt. vizsgálata, elnök Lőrinczi Béla. III. Leányiskola. 15-én délután 4 órától Gazdasági ismétlő leányiskola vizsgálata, elnök: Madarász Veronika igazgató. D. e. 8—11-ig az összes növendékek vallásvizsgálata, elnökök az illető hitfelekezetek által küldetnek ki. 15-én d. u. 2—4-ig tornavizsga, elnök: Soó Gáspár. 16-án d. e. 8—10 az I-ső oszt. vizsgálata, elnök: Madarász Veronika. D. u. 2—4 óráig a II-ik oszt. vizsgálata, elnök: Vajda Ferenc. 17-én d. e. 8—11-ig a III-ik osztály vizsgálata, elnök: Molnár Károly. D. u. 2—5-ig a IV-ik oszt. vizsgálata, elnök: Deák Lajos. 18-án d. e. 8—11-ig az V. és VI-ik osztály vizsgálata, elnök: Gönci Lajos. A növendékek kézimunka anyaga a fiu- és leányiskolában ki lesz állítva. Székelyudvarhely, 1910. június hó 7-én a Gondnokság.

— **Pályázat méhészeti tanfolyamokra.** Az „Erdélyrészi Méhészegyesület” Kolozsvárt, házsongárdi méhtelepén az 1910. év folyamán még 2 méhészeti tanfolyamot tart és pedig július 5—22-ig és augusztus 2-től 19-ig a néptanítók részére. Céljuk ezen tanfolyamoknak, hogy az azokon résztvevők a méhtenyésztés elméleti és gyakorlati ismereteit elsajátítsák, valamint hogy a méhkapitáraknak és a méhészeti segédeszközöknek házilag való elkészítését is megtanulják. Minden egyes vidéki tanfolyam hallgató annak tartama alatt napi 3 korona segélyezésben részesülnek. A pályázni szándékozók felhívának, hogy folyamodványukat előjáró hatóságaik útján az Erdélyrészi Méhészegyesület elnökségéhez Kolozsvárra mielőbb nyújtsák be. Az Erdélyrészi-Méhészegyesület elnöksége.

— **Pályamutató.** Alig van magyar könyv, mely akkora sikert aratott volna, mint a Budapesti Hírlap kiadásában megjelent Pályamutató. A pályaválasztás előtt álló ifjúságnak ez a gyakorlati tanácsadója egyes könyvkiadók tetszését is annyira meg nyerte, hogy nyakra-főre utánozzák és kisebb-nagyobb mennyiséget szóról-szóra „átkölcsönözve” belőle, különféle, többé-kevésbé hasonló című könyveket hoznak forgalomba. Az egész Pályamutatót természetesen nem lehet egyszerűen kisajátítani, mert ez már nagyon is beleütköznék a szerzői jogról szóló törvénybe és büntetőjogi következményei is volna. A Pályamutató új III. kiadása, mely az összes életpályákat ismereti még pedig nemcsak egyszerűen a kvalifikációra vonatkozó intézkedéseket, de az előmenetelre nézve is sok helyütt igen alapos utbagazításokat tartalmaz, 591 oldalra terjed, és csakis bekötve kerül forgalomba, darabonként 2 korona 50 fillérjével. A Pályamutató a Budapesti Hírlap kiadása és kapható az ország minden könyvesboltjában.

Ne feledje el

hogy a hirdetések hasznára lesz.
 gondos átolvasása
 Önnek valószínűleg

Aki nálunk hirdet annak sikere van.

A hirdetés szövegezésében szívesen segítünk; kíváncsi kliséit is beszerzünk

Hirdetőinknél történő megrendelésénél a „Székely-Udvarhely”-re szíveskedjék hivatkozni.



Uj órás és ékszerüzlet.

Székelyudvarhely és vidéke nagybecsű közönségét ezúton van szerencsém értesíteni, hogy helyben a Kossuth Lajos-utca 5. szám alatt (a Solymossy-féle gyógyszerár mellett) a mai kíváncságnak minden tekintetben megfelelő órás, ékszer és látszerüzletet nyitottam.

Üzletemben elfogadok mindennemű óra javításokat, továbbá ékszerek és látszerek javítását, dus választékom van mindenféle órákban és ékszerekben, valamint optikai tárgyakban, a melyre a mélyen tisztelt közönség szíves érdeklődését és meggyőződését kérve, vagyok

teljes tisztelettel:

Florenthál Vilmos,
 órás, ékszerész és látszerész.

3-6.



Fogorvos

Perl József

American Dentist

Székelyudvarhelyre

megérkezett.

Elvégez minden fogorvosi műtétet, u. m. foghúzást teljes érzéstelenítéssel; arany és más töméseket. Készít műfogakat és teljes fogszorókat — szápadlás nélkül. Korona és híd munkák. Lakása: Budapest-szálló 2. sz. alatt. Rendel naponta délelőtt 9—12 és délután 2—5 óráig.

BOR!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Ki a Yes-Oui-Si

című lapot megrendeli, játszva — minden megerőltetés nélkül és önállóan az angol és francia nyelveket alaposan megtanulhatja. Előfizetési ára negyedévre 1—1 kiadásra csak 3 K. Kiadóhivatala Budapest, VI. Andrassy-ut 97. sz. a „Székely-Udvarhely”-re való hivatkozással mutatványszámot szívesen küld bárhova.

Bélyegzők

megrendelésre mindenféle kivitelben bárhova a legpontosabban, gyári ár mellett szállíttatnak **Betegh Pál** könyv- és papirkereskedéséből Székelyudvarhelyt.



Butorokat

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 43. szám alatt

Balási Mihály

épület-asztalosmester

készbutor - raktárában

szerezhetünk be a legelőnyösebben. Dus választék van: ebédlő-, háló- és szalonberendezések, hajlított butorok, hintaszékek, irodaberendezések, valamint esztétikus munkák, függönytartók, fogasok, zongoraszékek stb.-ben. Költségvetésekkel díjmentesen szolgál. Kárpitos munkákat, javításokat, szalonberendezéseket, szobadisztitéseket és butorcsomagolást jutányosan teljesít.

9-52.



Egy ügyes leány,

ki az írás- és számolásban megfelelő jártassággal bír, pénzügyi alkalmazásban felvétetik **Fabian József** fűszerkereskedésében **Székelyudvarhelyt.**

MIÉRT

nem előfizet? On is

AZ ÜZLET

című szaklapnak? Mert nem ismeri, mert nem tudja, hogy ez a legjobb magyar kereskedelmi szaklap. Két korona csak egy negyedévre e lapnak előfizetési díja.

Aki e csekélyt szeret, „AZ ÜZLET”-re részárnyát, az jó üzletet csinált. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhíval Budapest, V. Sas-utca. 12. sz.

TALÁLÓS

KÉRDÉS.

Miért apróhirdetés

az apróhirdetés?

meri néhány APRÓ sorban minden szükséges és célszerű dolgot lehet hirdetni és így valóban APRÓ pénzbe kerül csak, ha az ember

mindenfélét állást

kinál vagy keres,

mindenfélét terményt

kinál vagy keres,

lakást

kinál vagy keres,

mindenfélét butort

kinál vagy keres,

mindenfélét ipari cikket

kinál vagy keres,

a legkülönbözőbb

apróbb dolgokat

kinálja vagy keresi,

mely csak APRÓ költséget bír el, Olvasóközönségünk ezer meg ezer esetben hálásan emlékezik meg arról, hogy az apróhirdetések fényes sikerrel segítik elő a **kinálat** és **kereslet** nagyarányú forgalmát. **Azért ne tessék habozni** s a mikor csak a legcsekélyebb szükség diktálja:

apróhirdetést

kell feladni a

„Székely-Udvarhely”-ben.

Apró a hirdetés,

apró a költség!

SZÉKELY-UDVARHELY

tiszta 48-as függetlenségi lap, Udvarhelymegye legelterjedtebb közlönye. Megjelenik hetenként 2-szer. Előfizetési ára félévre 5 K. Elterjedtségénél fogva hirdetésekre a legalkalmasabb.

Emke Adria Rákóczy Szt-István Szepesi len legjobb magyar gyártmányú díszlevegőpapirok. Ezekon kívül közönséges és finom, színes és virágos levelepapirok és borítékok, levél-kártyák, gyász- **Képes levelezőlapok** 20-féle helybeli felvétel. levélpapirosok stb. Nagy választék tájképes virágos, genre, művész- és alkalmi kártyákból és üdvözlő jegyekből

NYOMTATVÁNYRAKTÁR

KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET

BETEGH PÁL

KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉS

Mindenféle színű, nagyságu, súly és minőségű irodai és irod.

PAPIROSOK

vonalzott és sima levelepapirok, vonalzott és rovatos papirok, rajzpapirok, írógéppapirok, csomagoló és selyempapirok, másolópapirok, itató-papirok, szűrőpapirok, torta- és befőzőpapirok, könyvkötő papirok és papírkülönlegességek. Kártyapapirok.

Lemez-papirok minden sulyban. hangjegypapirok. Sorvezetők.

Irkák, füzetek,

jegyzetkönyvek, hangjegyfüzetek, rajzfüzetek, vázlatkönyvek, rajzminták, szépirási és rondírási minták. Olcsó legyező-fal-diszkek, klotetpapirok, szivarkahüvely, szivarka- és névjegytárcák. Dohány- és szivartárcák bőrből és fém-ből. Bortárcák, pénzes-erszények, okmány és irománytáskák.

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. (saját ház).

Ajánlja modern gépekkel szakszerűen berendezett villam-motoros

KÖNYVNYOMDÁJÁT

mindenfélét könyvnyomdai munkák, u. m.: művek, füzetek, táblázatok, hatósági és üzleti nyomtatványok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, falragaszok, körlevelek, gyászjelentések stb. pontos és jutányos áron való elkészítésére. Ajánlja továbbá

könyvkötészetét

honnan izléses munkák a legrövidebb idő alatt olcsó áron kerülnek ki

Acélírótollak, rondtollak, üveg-tollak, tollszárazak, díszitollszárazak. Irónok, fekete, színes és másoló-irónok, notes irónok, csavarirónok (crayonok), zsebironok, csavarironbetétek, ironvédők, iron-heggyezők. Kréták, iskolai, kávéházi és fajelző kréták, színes kréták. Tinták, legjobb irodai és másoló tinták, színes, vegy- és ruhajelző-tinták, bélyegzőfesték, tus, mézga, folttisztító, bronz.

HEGEDŰ, hegedűvonó, hurok, hegedű-iskola, hegedű-alkatrészek. Gramophon és fonográfok, lemezek és hengerek. Danglelő-sipok és fűrészek. Monogramok fehérnemű és levelepapírrajzokra. Kezi nyomda. Különböző bélyegzők, pecsétnyomók, pecsétjegyek, pecsétviasz, festékpárnák, ostyák. Ajtóablak és névfeliratok öntött fém-ből, erdészkalapácsok gyári áron.

Allandóan kaphatók mindenféle **kész nyomtatványok.**

u. m. községi, körjegyzői, szolgabírói, végrehajtói, ügyvédi, lelkeszi, iskolai, üzleti és különféle magánügyi nyomtatványok.

A hazai és külföldi jeles írók művei, ifjúsági iratok és képeskönyvek folyton vannak készletben. Teljes Magyar Könyvtár. A székelyudvarhelyi középiskolákban és a városi és megyei elemi népiskolákban használatban levő összes tankönyvek raktára. Szótárak, térképek, naptárak, imakönyvek, albumok, emlékkönyvek, üzleti beíró könyvek, főkönyvek, pénztárkönyvek, naplók, jegyzőkönyvek, másolókönyvek, bevásárló könyvek, zsebkönyvek (notesek), pénztártömbök (Block), bárcák és szelvénykönyvek.

Körzők,

vonalzók, háromszögek, szögmérő, rajzdeszkák, tolltollak, itató-deszkák, olaj-szefesték minden színben. Ecsetek. Irodai és zsebtintatartók, disztintatartók, tollállványok, szivacs-csésze, író-mappák. Legjobb dörzsmézgák, gummiszalagok. — Rajzszögek, szőnyeg szegek, kapcsok stb.